

Verslag van het gesprek met mevrouw Van Rijswijk-van Herk, Mezendaal 36 te Nieuwerkerk aan den IJssel op 2 juni 2008 door Cees Cevaal en Marianne Bazen.

Mevrouw Van Rijswijk is op 30 mei 1923 op de steenplaats Klein-Hitland geboren. Het gezin telde 11 kinderen, 3 meisjes en 8 jongens.

Haar vader kwam van Ouderkerk aan den IJssel. Het huis op de steenplaats was erg klein voor zo'n groot gezin. De 8 jongens sliepen op de zolder, de drie meisjes en de ouders in twee bedsteden beneden. Zij spreekt met veel liefde over haar ouders.

Haar vader heeft van jongs of aan op de steenplaats gewerkt. Een zus van haar moeder werkte ook op de steenplaats. Die stopte met werken toen zijn 74 jaar oud was. Mevrouw Van Rijswijk is op 14 jarige leeftijd gaan werken op de steenplaats. In 1938, toen zij 15 jaar oud was, leerde zij haar man kennen. Haar weekloon bedroeg in 1937 f 10,-. Haar beide zussen gingen in Gouda in de wasserij De drie Notenbomen werken. Alle acht broers gingen aanvankelijk ook op de steenplaats werken. Haar vader heeft altijd gewerkt op de steenplaats.

Klein-Hitland had geen waterleiding. Al het water voor huishoudelijk gebruik, ook het drinkwater, moest uit de Hollandsche IJssel worden gehaald.

Toen mevrouw Van Rijswijk 16 jaar oud was trouwde zij. Veel te jong, zegt zij nu, maar het was een z.g. gedwongen huwelijk, zij was in verwachting. Samen met haar man kreeg zij twee kinderen. Over haar huwelijk is zij niet positief, mede omdat geweld van de zijde van haar man regelmatig voorkwam.

Toen zij trouwde ging zij aan de Hoofdweg wonen en is zij gestopt met werken op de steenplaats, omdat het werken daar een hongerloontje opleverde.

Toen haar vader 65 jaar werd is hij gestopt met werken op de steenplaats en zijn haar ouders in het Oude Dorp gaan wonen.

Alle kinderen uit het gezin bezochten de Openbare Lagere School aan de 's-Gravenweg. Men ging dagelijks op klompen naar school. Op de zaterdagmiddag moesten alle klompen schoon geboend worden. Dat deed mevrouw Van Rijswijk vanaf haar 118 jaar. Toen zij 12 jaar oud was kwam zij van school of en ging zij werken op de steenplaats. Alle kinderen op Klein-Hitland speelden veel met elkaar. Het was een hechte gemeenschap.

Alle gezinnen op Klein-Hitland hadden een moestuin waarin groenten en aardappelen werden geteeld. Ook meste vrijwel ieder gezin jaarlijks een varken en dat slachtte men voor eigen gebruik.

De onderlinge band was groot tussen de gezinnen. Bij ziekte hielp men elkaar. Na 1945 kwamen een aantal gezinnen uit Overijssel en Drenthe werken op de steenplaats. Zij werden zonder problemen opgenomen in de kleine gemeenschap Klein-Hitland.

De verhouding met de eigenaar van de steenplaats, het echtpaar Mijnlieff, woonachtig in de villa op de dijk, was koel en afstandelijk. Zij keken op het werkvolk letterlijk en figuurlijk neer. Haar broers gingen later werken bij tuinders in Nieuwerkerk aan den IJssel.

Het werkvolk had geen contacten met het echtpaar Mijnlieff. In hun villa kwam niemand over de vloer. De uitbetaling van het weekloon gebeurde door onderbaas Dirk Huisman.

Het gezin Van Herk was kerkelijk meelevend. Zondags liepen zij naar de dorpskerk in Nieuwerkerk aan den IJssel.

Haar vader was lid van het CNV.

Op de steenplaats werkten ook mensen die aan de andere kant van de rivier woonden. Zij maakten, voor het bereiken van de steenplaats, gebruik van een

voetveer. Het voetveer lag tussen Klein-Hitland en het buurtschap Lageweg. Met een roeibootje werd men door Kees de Veerman overgezet naar het buurtje Het Bonte Varken, dat tegenover de steenovens aan de andere kant van de rivier ligt.

Op Klein Hitland was geen vertier. Een café of vereniging was er niet.

De huisarts was dokter S.J. Hage van de 's-Gravenweg, de vader van de latere en inmiddels ook al overleden dokter A.W. Hage.

Wanneer haar gedachten teruggaan naar de tijd toen zij daar woonde en werkte dan denkt zij in de eerste plaats aan de liefde van haar ouders voor hen als kinderen. Het werken op de steenplaats was zwaar en het loon was karig.

Zij zou het prachtig vinden als de steenovens gerestaureerd zouden worden als aandenken voor het nageslacht.